

ETIČKI KODEKS

Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli

I. UVOD

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli (dalje: Sveučilište), savjesno i dosljedno ispunjavajući svoju društvenu misiju, promičući i unaprjeđujući akademski integritet i akademske slobode, s ciljem promicanja načela etičke i profesionalne izvrsnosti u svim područjima zajedničkog i pojedinačnog djelovanja, donosi ovaj Etički kodeks.

Etički kodeks Sveučilišta je skup načela iz područja morala i profesionalne etike kao smjernica za profesionalni rad i javno djelovanje svih članova sveučilišne zajednice.

Svim članovima/članicama sveučilišne zajednice jamči se djelovanje u skladu sa sposobnostima i sloboda u stupnju u kojem ne ograničavaju slobodu drugih osoba.

Svi članovi/članice sveučilišne zajednice u obavljanju svoje djelatnosti dužni su čuvati ugled i dostojanstvo svoje profesije i Sveučilišta kao cjeline, te su dužni odgovorno se i etički odnositi prema drugim članovima/članicama sveučilišne zajednice.

Sveučilište sve članove/članice sveučilišne zajednice upoznaje s Etičkim kodeksom. Nepoznavanje ili nerazumijevanje etičkih standarda ne opravdava neetično ponašanje.

II. OPĆE ODREDBE

1.

Etički kodeks sadrži standarde ponašanja prilagođene potrebama Sveučilišta s obzirom na moralno opravdano i moralno neprihvatljivo ponašanje, uvažavajući načelo slobode znanstvenog i umjetničkog stvaralaštva te čuvanja dostojanstva i ugleda Sveučilišta.

Svi članovi/članice sveučilišne zajednice pridržavaju se najviših etičkih vrijednosti poštenja, pravednosti, odgovornosti, vjerodostojnosti i međuljudskog poštivanja.

2.

Etičkim kodeksom ne propisuju se prava, obveze i odgovornosti osoba ni postupci koji bi bili nadomjestak za građanske, kaznene, upravne ili stegovne (disciplinske) postupke uređene pravnim propisima ili normama Sveučilišta i njegovih sastavnica.

Mišljenje doneseno prema načelima iz Etičkog kodeksa djeluje svojim autoritetom i služi promicanju etičnoga ponašanja na Sveučilištu. Ono ne obvezuje druga tijela i nije upravni akt. Ukoliko u skladu sa Statutom Sveučilišta povreda Etičkog kodeksa povlači stegovnu odgovornost, utoliko se općim aktom može odrediti u kojim će se slučajevima u stegovnom postupku zatražiti mišljenje nadležnog etičkog povjerenstva.

3.

U Etičkom kodeksu rabe se sljedeći pojmovi:

- "članovi/članice sveučilišne zajednice": sve osobe koje izvode nastavu, bave se znanstvenim i/ili umjetničkim radom, surađuju u izvedbi znanstvenih, umjetničkih i umjetničko-znanstvenih programa, osobe koje studiraju te osobe koje rade i djeluju u okviru zajedničkih službi, bez obzira na vrstu i trajanje ugovora temeljem kojega ostvaruju prava i obveze na Sveučilištu;
- "članovi/članice akademske zajednice": sve osobe koje izvode nastavu, umjetnički rad, znanstveno-istraživačku djelatnost i mentorsku djelatnost na Sveučilištu;
- "nastavnik/nastavnica": sve osobe koje izvode nastavu, bez obzira na zvanje te vrstu i trajanje ugovora temeljem kojega održavaju nastavu;

- "studenti/studentice": sve osobe koje su uključene u obrazovne programe na Sveučilištu, neovisno o njihovom statusu.

II. TEMELJNA NAČELA I PRAVILA

4.

Akademski sloboda

Akademski sloboda temeljni je uvjet i obilježje nastavnoga procesa, znanstvenog istraživanja, umjetničkog rada i stipendiranja. Sveučilište podupire i štiti slobodu znanstvenog i umjetničkog stvaralaštva, stjecanja i distribucije znanja te slobodu mišljenja i izražavanja, te pravo ispitivanja i kritike društvenih vrijednosti i struktura u duhu odgovornoga i poštenoga traganja za istinom.

Članovima/članicama sveučilišne zajednice osigurava se pravo na autonomno djelovanje, nesmetani profesionalni razvoj i usavršavanje prema osobnim mogućnostima i planovima. Svi članovi/članice sveučilišne zajednice imaju obveze i odgovornosti prema drugima u smislu poštena, iskrena i nepristrana ponašanja i prihvaćanja kriterija izvrsnosti u svim područjima radi ostvarivanja zajedničkog dobra sveučilišne zajednice.

5.

Profesionalno ponašanje

Djelovanje članova/članica sveučilišne zajednice mora biti vođeno načelima objektivnosti, savjesnosti, ispravnosti, dijaloga, ljubaznosti i razboritosti. Svoje obveze prema ostalim članovima/članicama sveučilišne zajednice trebaju izvršavati odgovorno, savjesno, etično i profesionalno. Ističe se poštivanje stručnosti i izvrsnosti te stalno profesionalno usavršavanje. Isključivi kriterij vrednovanja i napredovanja smiju biti stručnost, sposobnost i profesionalne zasluge te osposobljenost i rezultati u obavljanju određene vrste djelatnosti, poslova i zadataka.

Od svih članova/članica sveučilišne zajednice očekuje se djelovanje u duhu zajedničkih ciljeva te sudjelovanje u izvansveučilišnim djelatnostima koje neće biti u sukobu s njihovim profesionalnim obvezama na Sveučilištu i neće štetiti ugledu Sveučilišta.

6.

Ljudska prava

Svim se članovima/članicama sveučilišne zajednice osigurava pravo na privatnost, poštivanje osobnosti i svih ljudskih prava zajamčenih Ustavom i zakonima Republike Hrvatske.

Članovi/članice sveučilišne zajednice imaju sva prava koja proizlaze iz poštivanja života, integriteta i dostojanstva, privatnosti i autonomije djelovanja na Sveučilištu. Svim članovima/članicama sveučilišne zajednice jamči se pravo na nesmetani profesionalni razvoj i usavršavanje u skladu s osobnim željama, potrebama i uvjerenjima.

7.

Jednakost i pravednost

Djelovanje članova/članica sveučilišne zajednice treba biti u skladu s načelom jednakosti i pravednosti, tako da nisu dopušteni bilo kakvi oblici diskriminacije, zlostavljanja, uznemiravanja ili iskorištavanja. Članovi/članice sveučilišne zajednice ne smiju ni pod kakvim okolnostima zloupotrijebiti osobni autoritet, autoritet druge osobe ili ustanove u osobne svrhe niti smiju dopustiti da osobni interesi i odnosi utječu na objektivno prosuđivanje ili etično i profesionalno obavljanje propisanih obveza.

Svi članovi/članice sveučilišne zajednice trebaju imati jednake uvjete ostvarivanja radnih i profesionalnih obveza, izražavanja svojih sposobnosti i napredovanja.

III. NEPRIHVATLJIVA PONAŠANJA

8.

Diskriminacija

Na Sveučilištu je neetičan bilo koji oblik diskriminacije (neposredne i posredne) prema religijskoj, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, jeziku, rasi, spolu, spolnoj orijentaciji, životnome stilu, imovinskom stanju, podrijetlu, obiteljskom i bračnom statusu, trudnoći, obiteljskim obvezama, godinama, invalidnosti, tjelesnom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju.

Članovi/članice sveučilišne zajednice ne smiju biti podložni predrasudama koje mogu dovesti do neobjektivnosti ili diskriminacije.

9.

Uznemiravanje

Na Sveučilištu je neetična svaka vrsta uznemiravanja (neposrednog i posrednog) koje se temelji na religijskoj, etničkoj i nacionalnoj pripadnosti, jeziku, rasi, spolu, spolnoj orijentaciji, životnome stilu, imovinskom stanju, podrijetlu, obiteljskom i bračnom statusu, trudnoći, obiteljskim obvezama, godinama, invalidnosti, tjelesnom izgledu, političkom opredjeljenju i zdravstvenom stanju.

Pojam uznemiravanja podrazumijeva svako neprimjereno ponašanje koje predstavlja povredu osobnog dostojanstva, ometa obavljanje radnih obveza ili smanjuje kvalitetu života osobe prema kojoj je usmjereno, odnosno neprimjereno ponašanje koje pridonosi stvaranju neugodnih, neprijateljskih radnih i obrazovnih okolnosti, dovodi do zastrašivanja, vrijeđanja i ponižavanja.

IV. PROFESIONALNA PRAVA I ODGOVORNOSTI

10.

Osim pridržavanja temeljnih načela i pravila Etičkoga kodeksa nastavnici/nastavnice trebaju postupati i u skladu s načelima vezanim uz svoje profesionalne dužnosti podučavanja:

- osigurati i održavati točnost, preciznost i uzornost sadržaja predmeta koji mu je povjeren, prenoseći suvremene spoznaje i interpretacije znanstvenih i umjetničkih dosega;
- osigurati i održavati primjereni položaj predmeta koji mu je povjeren unutar cjelovitog programa studija;
- svim studentima/studenticama ponuditi istovjetne mogućnosti koje svima jamče podjednak napredak i usvajanje potrebnih znanja, vještina i sposobnosti, pridonoseći cjelokupnom razvoju studenata/studentica;
- teme koje iz bilo kojeg razloga za neke studente/studentice mogu biti osobito osjetljive valja obrađivati otvoreno ali obazrivo;
- osigurati studentima/studenticama vrednovanje i ocjenjivanje na temeljima pravednosti, objektivnosti, transparentnosti, pravodobnosti i javnosti;
- poštivati dostojanstvo kolega/kolegica nastavnika/nastavnica u nastavnom procesu, kao i ciljeve, strategije i standarde podučavanja;

- suzdržavati se od svakog uvjetovanja pribivanja nastavi i/ili pristupanja ispitu koje nije predviđeno studijskim programom, a osobito od nametanja uvjeta koji nastavniku/nastavnici donose ekonomske i druge korist;
- uzimati u obzir mišljenje i ocjenu studenata o svojem radu u nastavi radi unaprjeđivanja kvalitete nastavnog procesa.

11.

Osim pridržavanja temeljnih načela i pravila Etičkoga kodeksa članovi/članice akademske zajednice u obavljanju znanstvene, umjetničke i stručne djelatnosti trebaju postupati i u skladu s načelima znanstvenoistraživačke i umjetničke čestitosti, otvorenosti i poštenja:

- u znanstvenom istraživanju i umjetničkom radu primjenjivati načelo svjesna pristanka na temelju odgovarajuće obaviještenosti sudionika ili onih koji o njima skrbe;
- na odgovarajući način štiti prava i dostojanstvo svih koji sudjeluju kao ispitanici i drugi sudionici u znanstvenom istraživanju i umjetničkom radu;
- izbjegavati odstupanje od prihvaćenih postupaka koje može dovesti do nepotrebnog rizika ili fizičkog odnosno psihičkog povređivanja ljudi, životinja ili okoline.

12.

Članovi/članice sveučilišne zajednice, a pogotovo akademske zajednice, ne smiju u objavljivanju ili upoznavanju javnosti sa svojim postignućima znanstveno-istraživačkoga i umjetničkoga rada rezultate namjerno ili tendenciozno pogrešno tumačiti. Posve je neprihvatljivo svako izmišljanje, krivotvorenje i prepisivanje podataka, rezultata i tumačenja znanstveno-istraživačkog rada.

Sudionici u znanstveno-istraživačkom i umjetničkom radu jamče za izvornost objavljenih radova i umjetničkih djela čije im se autorstvo pripisuje, kao i za točnost, čestitost i poštenje u predstavljanju i navođenju informacija o podrijetlu ideja i navoda kojima su se u radu koristili. Posve je neetično bilo kakvo plagiranje, prisvajanje i prepisivanje radova i ideja, tekstova, podataka, eksperimenata, projekata u bilo kojem opsegu, iz bilo kojeg izvora. Posve je neetično izmišljanje i prepravljavanje pisama preporuke te netočno predstavljanje akademskih postignuća.

13.

Nije etično da članovi/članice sveučilišne zajednice traže ili primaju darove, odnosno potiču darivanje za koje postoji razborita pretpostavka da će neizravno ili izravno utjecati na objektivnost ili ispunjavanje i poštivanje profesionalnih obveza. Korupcijom se smatra svaki pokušaj primanja i davanja darova u novcu ili naravi radi izravnog utjecanja na objektivnost ili ispunjavanje i poštivanje profesionalnih obveza, prava i dužnosti.

Neetičnim se smatra svaki oblik sukoba interesa, kako bilo koja izvansveučilišna djelatnost ne bi utjecala na profesionalne obveze nekog člana/članice sveučilišne zajednice. Sukob interesa može doći do izražaja zbog obiteljskih, prijateljskih i antagonističkih odnosa.

Srodnici članova/članica sveučilišne zajednice ne smiju biti u povlaštenu položaju prema drugim osobama iste ili veće stručnosti.

14.

Obrazovna, znanstvena, umjetnička i upravna djelatnost na Sveučilištu jesu javne, transparentne i otvorene. Pravila i odredbe, te postupci i rezultati svih vidova djelovanja na Sveučilištu moraju biti precizni, jasni i dostupni.

Svi članovi sveučilišne zajednice dužni su štiti povjerljivost onih podataka koji su temeljem posebnih propisa takvima označeni, a radi zaštite ljudskih prava članova/članica sveučilišne zajednice, odnosno radi interesa Sveučilišta.

Sveučilište je javna i društvena ustanova koja djeluje za dobrobit društva, te podupire pravo članova/članica sveučilišne zajednice da javno nastupaju u medijima i javnosti te slobodno izražavaju svoje stavove u svezi s nastavnim, znanstveno-istraživačkim i umjetničkim djelovanjem, u skladu s ovim etičkim kodeksom.

15.

Sveučilište podupire i štiti sva prava studenata/studentica koja proizlaze iz zakona, propisa Sveučilišta i etičkih normi ponašanja i djelovanja, a pogotovo pravo na aktivno sudjelovanje u obrazovnom procesu, pravo na zaštitu od nasilja, diskriminacije i uznemiravanja, pravo na jednakost i pravičnost, pravo na zaštitu osobnih podataka.

Neetično ponašanje uključuje, ali nije ograničeno samo na, sve radnje kojima je cilj steći nezasluženi rezultat pri provjeri znanja, vještina i sposobnosti u odgojno-obrazovnom procesu, bilo u pisanom ili usmenom obliku: prepisivanje, plagiranje, krivotvorenje rezultata ispita i ispitnih materijala; umnožavanje i preinačavanje bez dopuštenja, namjerno uništavanje tuđeg rada, namjerno ometanje pristupa literaturi i drugim didaktičkim materijalima i informacijama.

Osobito neetičnim ponašanjem smatraju se javno iznošenje neprovjerenih i netočnih podataka o drugim studentima/studenticama, odnosno članovima/članicama sveučilišne zajednice, korištenje računarskih sustava i baza podataka bez dopuštenja, prepisivanje tuđih tekstova ili dijelova tekstova, podataka, eksperimenata, projekata i dr. iz bilo kojeg izvora.

16.

Svi članovi/članice sveučilišne zajednice pozvani su skrbiti o interesima Sveučilišta u duhu akademske slobode i etičkih načela, njegujući odgovornost prema sveučilišnoj zajednici kao cjelini i svakom njezinom članu/članici.

Neetično ponašanje uključuje, ali nije ograničeno samo na:

- zloraba položaja ili ugleda na Sveučilištu radi stjecanja osobne koristi ili na štetu objektivnih profesionalnih kriterija,
- svjesno ometanje djelatnosti Sveučilišta radi stjecanja osobne koristi ili na štetu objektivnih profesionalnih kriterija,
- poticanje drugih članova/članica sveučilišne zajednice na nepoštivanje sveučilišnih pravila i običaja,
- korištenje sveučilišne imovine i/ili nematerijalnih prava za stjecanje osobne, komercijalne ili političke koristi.

V. ETIČKO POVJERENSTVO SVEUČILIŠTA

17.

Etičko povjerenstvo Sveučilišta brine se o provedbi i poštivanju Etičkoga kodeksa, daje tumačenja Etičkoga kodeksa i provodi postupak utvrđivanja povrede Etičkoga kodeksa.

Etičko se povjerenstvo sastoji od jednoga člana/članice iz svake sastavnice Sveučilišta, jednoga člana iz redova studenata/studentica i jednoga člana/članice iz zajedničkih službi. Mandat članova/članica traje četiri godine i mogu biti ponovno birani/birane. Etičko povjerenstvo izabire predsjednika/predsjednicu između svojih članova na dvije godine.

Etičko povjerenstvo može rektoru/ректорici predložiti imenovanje *ad hoc* povjerenstava.

Postupak pred Etičkim povjerenstvom, njegov rad i način imenovanja *ad hoc* povjerenstava detaljnije se uređuju Pravilnikom o radu Etičkoga povjerenstva.

18.

Etički kodeks prihvaćen je na 14. sjednici Senata Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli dana 19. studenog 2008. godine, a stupa na snagu osmog dana nakon objave na oglasnoj ploči.

Klasa: 003-08/08-02/88-01

Ur. broj: 380/08-01/-1

R e k t o r:

Prof. dr. sc. Marčelo Dujanić